

Grant Thornton

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արդիտորի եզրակացություն

Արմավիսբանկ Փակ Բաժնետիրական
Ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2008թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Հաշվապահական հաշվեկշիռ	4
Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Գրանթ Թորնթոն Ամիո ՍՊԸ
 ԲՅ, ք. Երևան 0012
 Վաղարշյան 8/1
 Բ. +374 10 260 964
 Տ. +374 10 260 961

Grant Thornton Amyot LLC
 8/1 Vagharshyan Str.
 0012 Yerevan, Armenia
 T +374 10 260 964
 F +374 10 260 961
 www.gta.am

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«Արմավիսբանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետիրոջը և խորհրդին,

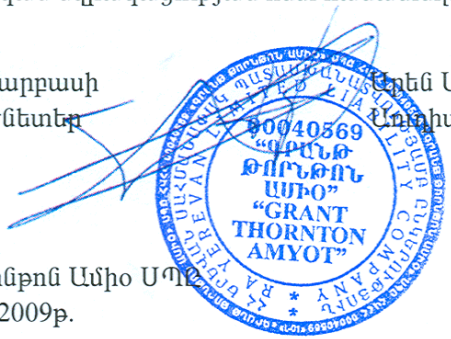
Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Արմավիսբանկ» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ «Բանկ») ֆինանսական հաշվետվությունները 2008թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար, որոնցից ստացվել է հաշվապահական հաշվեկշիռը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները՝ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: 2009թ. ապրիլի 02 ամսաթվով թվագրված մեր հաշվետվությունում մենք ներկայացրել ենք դրական եզրակացություն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ՝ պատրաստված համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների, որոնցից ստացվել է սույն հակիրճ ֆինանսական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, հակիրճ ֆինանսական տեղեկատվությունը բոլոր էական առումներով համապատասխանում է ֆինանսական հաշվետվություններին, որոնցից այն ստացվել է:

2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական վիճակի, գործունեության արդյունքների և դրամական միջոցների հոսքերի, ինչպես նաև աուդիտի շրջանակների վերաբերյալ ավելի լավ պատկերացում կազմելու համար հակիրճ ֆինանսական տեղեկատվությունը պետք է դիտարկել հակիրճ ֆինանսական տեղեկատվության ստացման համար հիմք հանդիսացող ֆինանսական հաշվետվությունների, ինչպես նաև դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացության հետ համատեղ:

Արման Փինարբասի
 Տնօրեն/բաժնետեր

Երեն Աղաջանյան
 Աուդիտոր

Գրանթ Թորնթոն Ամիո ՍՊԸ
 02 ապրիլի, 2009թ.
 ք. Երևան

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆինանսական արդյունքների մասին
« 31 » դեկտեմբերի 2008թ.

ԱՐՍՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, 0010 ք. Երևան, Խանջյան 13/2

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	2008 (ստուգված)	2007 (ստուգված)
Տոկոսային և մնանատիպ եկամուտներ	6	1,652,478	807,373
Տոկոսային և մնանատիպ ծախսեր	6	(901,720)	(279,685)
Զուտ տոկոսային և մնանատիպ եկամուտ		750,758	527,688
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	57,823	37,554
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(11,551)	(12,853)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		46,272	24,701
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	111,590	35,364
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ շահույթ		45,971	163,162
Այլ եկամուտներ	9	43,281	78,351
Վարկային կորուստների (արժեզրկման ծախս)/ հակադարձում	10	(50,389)	8,793
Անձնակազմի գծով ծախսեր	11	(405,262)	(267,061)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	20	(25,275)	(22,740)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	21	(3,732)	(3,314)
Այլ ծախսեր	12	(158,583)	(135,076)
Շահույթը մինչև հարկումը		354,631	409,868
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	13	(74,868)	(75,719)
Տարվա շահույթ		279,763	334,149

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

02.04.2009թ.

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

(Handwritten signature)

Գ. Մաչանյան

Գլխավոր հաշվապահ

(Handwritten signature)

Ս. Բաղդասարյան

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆինանսական դրության մասին

« 31 » դեկտեմբերի 2008թ.

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, 0010 ք. Երևան, Խանջյան 13/2

(բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	2008 (ստուգված)	2007 (ստուգված)
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	14	2,465,474	962,795
Թանկարժեք մետաղների		110,496	-
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	2,871,730	9,105,933
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	16	7,156,858	4,509,799
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	2,413,411	2,554,627
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	25	8,055,331	3,667,165
Հիմնական միջոցներ	18	289,892	58,038
Ոչ նյութական ակտիվներ	19	47,765	26,109
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	13	25,184	42,480
Այլ ակտիվներ	20	68,965	9,982
Ընդամենը՝ ակտիվներ		23,505,106	20,936,928
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Նկատմամբ	21	9,081,274	9,772,661
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	22	8,844,940	6,969,347
Առևտրային պարտավորություն	23	-	177,974
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		16,396	55,668
Այլ պարտավորություններ	24	22,343	21,457
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		17,964,953	16,997,107
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	26	5,001,000	3,750,000
Գլխավոր պահուստ		100,000	20,000
Այլ պահուստներ		(119,965)	(189,534)
Չբաշխված շահույթ		559,118	359,355
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		5,540,153	3,939,821
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		23,505,106	20,936,928

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

02.04.2009թ.

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

 Գ. Մաչանյան

Գլխավոր հաշվապահ

 Ս. Բադալասարյան

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին
« 31 » դեկտեմբերի 2008թ.
ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, 0010 ք. Երևան, Խանջյան 13/2
(բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

Հազար ՀՀ դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 01.01.2007թ. դրությամբ (ստուգված)	3,000,000		12,898	45,206	3,058,104
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	(141,599)	-	(141,599)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	(111,441)	-	(111,441)
Հետաձգված հարկի ազդեցությունը	-	-	50,608	-	50,608
Կապիտալում ուղղակիորեն ճանաչված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր	-	-	(202,432)	-	(202,432)
Տարվա շահույթ	-	-		334,149	334,149
Ընդամենը տարվա եկամուտներ ծախսեր	-	-	(202,432)	334,149	131,717
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	750,000	-	-	-	750,000
Հատկացում գլխավոր պահուստին	-	20,000	-	(20,000)	0
Հաշվեկշիռը 31.12.07թ. դրությամբ (ստուգված)	3,750,000	20,000	(189,534)	359,355	3,939,821
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս	-	-	21,691	-	21,691
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	65,330	-	65,330
Հետաձգված հարկի ազդեցությունը	-	-	(17,452)	-	(17,452)
Կապիտալում ուղղակիորեն ճանաչված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր	-	-	69,569	-	69,569
Տարվա շահույթ	-	-	-	279,763	279,763
Ընդամենը տարվա եկամուտներ ծախսեր	-	-	69,569	279,763	349,332
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,251,000	-	-	-	1,251,000
Հատկացում գլխավոր պահուստին	-	80,000	-	(80,000)	0
Հաշվեկշիռը 31.12.08թ. դրությամբ (ստուգված)	5,001,000	100,000	(119,965)	559,118	5,540,153

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

02.04.2009թ.

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

[Signature]

Գ. Մաչանյան

Գլխավոր հաշվապահ

[Signature]

Ս. Բաղդասարյան

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ
«31» դեկտեմբերի 2008թ.
ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, 0010 ք. Երևան, Խանջյան 13/2
(քանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	2008 (ստուգված)	2007 (ստուգված)
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	1,543,895	752,998
Վճարված տոկոսներ	(885,432)	(269,309)
Ստացված կոմիսիոն վճարներ	57,823	37,554
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	(11,551)	(12,853)
Առևտրային արժեթղթերից օգուտ/(վնաս)	46,405	(8,328)
Արտարժույթային գործառնականություններից իրացված շահույթ	111,590	43,692
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերադարձ	13,667	18,296
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(372,756)	(234,824)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ	126,009	55,533
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր	(267,777)	(133,172)
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում)/Նվազում գործառնական ակտիվներում	361,873	249,587
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(4,162,262)	(1,460,203)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,671,272	(5,116,350)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(2,635,233)	(2,358,030)
Այլ ակտիվներ	(181,317)	(2,829)
Մվելացում/Նվազում գործառնական պարտավորություններում		
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(5,068,466)	89,237
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,842,438	5,674,537
Այլ պարտավորություններ	(37,549)	1,536
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(5,209,244)	(2,922,515)
Վճարված շահութահարկ	(71,389)	(24,183)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(5,280,633)	(2,946,698)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված շահաբաժիններ	435	245
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք և իրացում	-	20,000
Հիմնական միջոցների առք	(257,225)	(17,016)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(25,388)	(3,991)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(282,178)	(762)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	1,251,000	750,000
Ֆինանս. կազմակերպ. վարկերի ստացում	4,264,033	5,856,352
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	5,515,033	6,606,352
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	(47,778)	3,658,892
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	4,286,997	876,030
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	35,138	(247,925)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 14)	4,274,357	4,286,997

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

02.04.2009թ.

Քանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)
Գլխավոր հաշվապահ

(Handwritten signature)

Գ. Մաչանյան

Ս. Բաղդասարյան

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Արմավիսբանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Խանջյան 13/2:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ և կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

2008թ. վերջին պատրաստված իր հաշվետվությունում «Moody's Investors Service» գնահատող միջազգային գործակալությունը Հայաստանին տվել է *Ba2* «Կայուն հեռանկար» անկախ գնահատականը: Համաձայն այս հաշվետվության՝ երկրի պետական պարտքերի փոքր ծավալները և վերաֆինանսավորման նվազագույն ռիսկերը թույլ են տալիս հիմնավորել ներկա միջավայրի կայուն գնահատականը: Հիմնական ֆինանսական ռիսկ է հանդիսանում նվազ եկամուտը, սակայն իրավիճակը մեղմում են պարտքերի մարման շատ վստահելի անցյալը, պաշտոնական վարկատուների հետ լավ հարաբերությունները, ինչպես նաև Սփյուռքի կողմից ապահովվող իրացվելիությունը:

Հայաստանում բիզնեսի կապիտալում օտարերկրյա կապիտալի փոքրածավալ ներգրավվածության, ինչպես նաև Հայաստանի տնտեսության մեջ համեմատաբար քիչ օտարերկրյա ներդրումների և համաշխարհային տնտեսության համապատասխան սեկտորներից կղզիացման արդյունքում, ավելի զարգացած և ձևավորված տնտեսությամբ երկրներում առկա ֆինանսական ճգնաժամը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ այնքան էլ խիստ և նկատելի չէ Հայաստանում:

Հայաստանի կառավարությունն ուսումնասիրում է ճգնաժամի պատճառներն ու հետևանքները՝ մշակելու համար միջոցառումների ծրագիր՝ պայքարելու ընդդեմ այդ հետևանքների, երբ ճգնաժամը անխուսափելի դառնա Հայաստանի համար:

Այնուամենայնիվ, շուկայական ավելի խիստ ճնշման պայմաններում Հայաստանի տնտեսությունը, ինչպես նաև Բանկը կարող են ընկնել այդ ճգնաժամի ազդեցության տակ, ինչի հետևանքները կարող են լինել նշանակալի: Բանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, դեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պասիվների մնացորդային արժեքի վրա:

Հետևաբար, Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններն ամեն դեպքում չեն ներառում ճշգրտումների ազդեցությունը, որոնք կարող էին անհրաժեշտ համարվել, եթե ներկա համաշխարհային ճգնաժամի ազդեցությունը նկատելի և վստահաբար չափելի լիներ Հայաստանում:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհուրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկանաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Վերադասակարգում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

3.5 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Ընթացիկ տարում Բանկը ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2008թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Սիջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄՄԽ») և ՀՀՄՄԽ-ի Հաշվետվությունների Մեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՄՀ») կողմից:

3.6 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը մինչ այժմ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Դեկլարությունը կանխատեսում է, որ նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվանից հետո առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Նոր ստանդարտները, փոփոխությունները և մեկնաբանությունները՝ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս կիրառելի չեն, սակայն հետագայում կիրառելի կլինեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Փոփոխություններ ՀՀՄՄ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» (վերանայված 2007թ.)

Այս ստանդարտում նոր փոփոխությունն ազդում է սեփական կապիտալում սեփականատերերի հետ գործարքների ներկայացման վրա և առաջարկում է ամբողջական եկամուտների մասին հաշվետվությունը: Կազմողները հնարավորություն կունենան ներկայացնել եկամտի և ծախսի հոդվածները և այլ ամբողջական եկամտի հոդվածները կա՛մ մեկ ամբողջական եկամուտների մասին հաշվետվությունում՝ ենթագումարներով, կա՛մ երկու առանձին հաշվետվություններում (առանձին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն, որին կհետևի այլ ամբողջական եկամուտների մասին հաշվետվություն): Այս փոփոխությունը չի ազդում Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ արդյունքի վրա, բայց կառաջացնի լրացուցիչ բացահայտումների անհրաժեշտություն: Ներկայումս ղեկավարությունը գնահատում է այս փոփոխության մանրամասն ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՄ 23 «Փոխառության ծախսումներ» (վերանայված 2007թ.)

Համաձայն այս փոփոխության փոխառության ծախսումները պետք է կապիտալացվեն, այնքանով, որքանով դրանք անմիջականորեն կապված են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման, արտադրության կամ կառուցման հետ, որոնց նպատակային օգտագործման կամ վաճառքի պատրաստ լինելու համար անհրաժեշտ է ժամանակ: Համաձայն փոփոխված ստանդարտի անցումային մասի, մինչ օրս ծախս ճանաչված փոխառության ծախսումների գծով փոփոխություններ չեն իրականացվելու: Այս փոփոխության հետևանքով հետագա ժամանակաշրջանում Բանկի տոկոսային ծախսը կնվազի, և կաճեն կառուցման մեջ գտնվող որակավորվող ակտիվի գծով կապիտալացվող փոխառության ծախսումները:

Նոր ստանդարտները, փոփոխությունները և մեկնաբանությունները՝ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս կիրառելի չեն և հավանաբար հետագայում կիրառելի չեն լինի Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար

ՖՀՄՍ 8 «Գործառնական սեզնետներ»

Սա բացահայտման ստանդարտ է, որը հանգեցնում է Բանկի հաշվետու սեզնետների վերաներկայացմանը, բայց չի ունենա որևէ ազդեցություն ֆինանսական արդյունքների կամ վիճակի վրա: Այս ստանդարտի կիրառումը պարտադրված չէ Բանկի համար:

ՖՀՄՄԿ (IFRIC)13 «Հաճախորդների հավատարմության գծով միջոցառումներ»

Այս մեկնաբանությունը պարզաբանում է, որ երբ ապրանքները կամ ծառայությունները վաճառվում են, տրամադրելով հաճախորդի պահպանման խրախուսական միջոցներ (խրախուսական միավորներ կամ անվճար ապրանքներ), գործարքը դիտվում է բազմատարր և հաճախորդի կողմից ստացված համապատասխան հատուցումը բաշխվում է գործարքի տարրերի միջև համամասնորեն՝ կիրառելով իրական արժեքը: Բանկը ներկայումս չի իրականացնում նման ծրագիր: Դեկլարության համոզմամբ այս մեկնաբանությունը կիրառելի չէ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար:

ՖՀՄՍ 2 (Փոփոխություն) «Բաժնեմասի վրա հիմնված վճարումներ»

Այս փոփոխությունը վերաբերվում է իրավունքի տրամադրման պայմաններին և չեղյալ ճանաչմանը: Բանկը ներկայումս չի վարում բաժնեմասերի վրա հիմնված վճարման ցուցակ: Դեկլարության համոզմամբ այս փոփոխությունը կիրառելի չէ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների համար:

Տարեկան բարեփոխումներ 2008

«ՀՀՄՄԽ»-ի կողմից թողարկվել է՝ *«Միջազգային Ֆինանսական Հաշվետվությունների Ստանդարտների Բարեփոխումներ 2008»-ը*: Բարեփոխումների մեծ մասը կիրառելի են 2009թ-ի հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Դեկլարության համոզմամբ բարեփոխումները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

ՀՀՄՍ 23 (Փոփոխություն) «Փոխառության ծախսումներ» (ուժի մեջ է 2009թ-ի հունվարի 1-ից):

Փոխառության ծախսումների սահմանումը փոփոխվել է, ուստի տոկոսային ծախսերը հաշվարկվում են, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ սահմանված ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ստանդարտով (ուժի մեջ է 2009թ-ի հունվարի 1-ից): Բանկը ՀՀՄՍ 23-ը (Փոփոխություն) կկիրառի առաջընթաց՝ կապիտալացնելով փոխառության ծախսումները, սկսած 2009թ.-ի հունվարի 1-ից:

ՀՀՄՍ 36 (Փոփոխություն) «Ակտիվների արժեզրկում» (ուժի մեջ է 2009թ-ի հունվարի 1-ից)

Երբ իրական արժեքից հանած վաճառքի ինքնարժեքը հաշվարկվում է զեղչված դրամական հոսքերի հիման վրա, ապա օգտագործման արժեքի հաշվարկի համապատասխան բացահայտումներ պետք է իրականացվեն: Բանկը կկիրառի ՀՀՄՍ 36 (Փոփոխություն) և, կիրառելիության դեպքում, կներկայացնի արժեզրկման թեսթերի նկատմամբ պահանջվող բացահայտումները 2009թ.ի հունվարի 1-ից:

ՀՀՄՍ 38 (Փոփոխություն) «Ոչ նյութական ակտիվներ» (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հունվարի 1-ից)

Կանխավճարը պետք է ճանաչվի այն դեպքում, երբ վճարումը կատարվել է նախապես՝ ապրանքի օգտագործման նկատմամբ իրավունք ձեռք բերելու կամ ծառայություն ստանալու համար:

Ի լրումն, փոփոխության արդյունքում դուրս են եկել «հազվադեպ, եթե երբևէ» բառերը, որը հնարավորություն էր ընձեռում ամորտիզացիայի գծային մեթոդի գործակցից ավելի ցածր գործակցով մեթոդի կիրառումը: Փոփոխությունը ազդեցություն չի ունենա Բանկի գործունեության վրա, քանի որ բոլոր ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով:

ՀՀՄՍ 40 (Փոփոխություն) «Ներդրումային գույք» (և համապատասխան փոփոխություն ՀՀՄՍ 16) (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հունվարի 1-ից):

Կառուցման կամ զարգացման ընթացքի մեջ գտնվող գույքը, որը հետագայում օգտագործվելու է որպես ներդրումային գույք, ներառվում է ՀՀՄՍ 40-ի շրջանակներում: Երբ կիրառվում է իրական արժեքի մեթոդը, ապա նմանատիպ գույքը չափվում է իրական արժեքով: Սակայն, երբ կառուցման ընթացքում գտնվող ներդրումային գույքի իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել, ապա գույքը չափվում է սկզբնական արժեքով մինչև կառուցման ավարտի կամ իրական արժեքի արժանահավատ չափման հնարավորության ամսաթվերից առաջնայինի դեպքում: Բանկը կկիրառի ՀՀՄՍ 40 (Փոփոխություն), սկսած 2009թ.-ի հունվարի 1-ից:

ՀՀՄՍ 20 (Փոփոխություն) «Պետական շնորհների հաշվառումը և պետական օգնության քաղաքականումը» (ուժի մեջ է 2009թ.-ի հունվարի 1-ից):

Կառավարության կողմից շուկայական տոկոսադրույքից ցածր տոկոսադրույքով տրված վարկից օգուտը չափվում է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի և ՀՀՄՍ 20-ին համապատասխան հաշվառված օգուտով ստացված մուտքերի տարբերությամբ: Ընկերությունը կկիրառի ՀՀՄՍ 20 (Փոփոխություն)-ը սկսած 2009թ. հունվարի 1-ից:

4 Գաղափարական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժութային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժութի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժութի փոխարկում

Արտարժութով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժութով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժութով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժութով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժութով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժութով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված

բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմ. 2008	31 դեկտեմ. 2007
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	306.73	304.22
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	435.00	446.96

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բառառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Թանկարժեք մետաղները իրենցից ներկայացնում են ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորներ և հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժութային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական

արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

4.8 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առ և՛ վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայամանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սմգբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունվետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալին, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական

նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:

- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մտտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի

գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Անորոշագույն արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանակացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեքը վերաբերյալ, արժեքը վերականգնվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեքը վերականգնված պահուստի միջոցով, արժեքը վերականգնվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ միջին մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեքը վերականգնվում է ծախս չսպասվող համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեքը վերականգնել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեքը վերականգնված խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեքը վերականգնվում է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքը վերականգնվում է ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքը վերականգնված ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքը վերականգնվում է ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերածակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.10 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում
Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.11 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո»), չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ վճարված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.12 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Ջուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.13 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.14 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը`

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	4	25
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	3-5	33.33-20

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս` դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները` ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ սուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.15 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից և արտոնագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով` նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ընթացքում` 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով` անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար: Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար նրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.16 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապահովման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.17 Կենսաթոշակներ

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.18 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրող փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկանյին գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.19 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Մովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են,

ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.20 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կաևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 27 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	754,162	422,425
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	656,383	278,279
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	136,259	66,462
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	46,307	31,120
Ֆակտորինգ	55,552	7,467
Այլ տոկոսային եկամուտներ	3,815	1,620
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	1,652,478	807,373

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հաճախորդների հաշիվներ	431,375	155,593
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	110,380	48,120
Ռեպո գործառնություններ	359,965	75,972
Ընդամենը տոկոսային և մանանտիպ ծախսեր	901,720	279,685

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Դրամարկղային գործառնություններ	20,287	16,999
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	20,109	12,254
Բրոքերային գործառնություններ	12,014	4,275
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	3,006	2,526
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	2,407	1,500
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	57,823	37,554

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	7,362	5,969
Արտարժույթի փոխարկման գործառնություններ	1,546	5,422
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	-	276
Այլ ծախսեր	2,643	1,186
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	11,551	12,853

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Արտարժույթի առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ	113,610	43,692
Ածանցյալ գործիքներից զուտ վնաս	(2,020)	(8,328)
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	111,590	35,364

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	4,790	1,538
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտներ	24,344	49,809
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթի վերագնահատումից զուտ եկամուտ	-	22,818
Շահաբաժիններից եկամուտ	435	245
Բրոքերային ծառայություններից եկամուտ	12,750	-
Այլ եկամուտ	962	3,941
Ընդամենը այլ եկամուտներ	43,281	78,351

10 Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին (ծանոթագրություն 16)	50,389	(8,793)
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախսեր	<u>50,389</u>	<u>(8,793)</u>

11 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Աշխատավարձ	374,397	245,444
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	30,865	21,617
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	<u>405,262</u>	<u>267,061</u>

12 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	6,695	7,498
Գովազդի ծախսեր	4,164	2,463
Գործուղման ծախսեր	10,660	10,152
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	35,449	29,743
Վարձակալության գծով ծախսեր	36,000	36,023
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	9,836	11,357
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	10,200	5,842
Անվտանգության գծով ծախսեր	2,333	4,091
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	96	20
Ներկայացուցչականիս ծախսեր	19,334	10,552
Գրասենյակային ծախսեր	7,865	7,167
Վճարված տուգանքներ	-	557
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթի վերագնահատումից զուտ վնաս	6,100	-
Այլ ծախսեր	9,851	9,611
Ընդամենը այլ ծախսեր	<u>158,583</u>	<u>135,076</u>

13 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Ընթացիկ հարկ	71,093	68,614
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	3,931	384
Հետաձգված հարկ	(156)	6,721
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	<u>74,868</u>	<u>75,719</u>

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2007թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը

կիրառելով: Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)		Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	
	2008		2007	
Շահույթ մինչև հարկումը	354,631		409,868	
Շահութահարկ՝ 20% դրույթաչափով	70,926	20	81,974	20
Չհարկվող եկամուտներ	(87)	-	(49)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	1,606	1	4,091	1
(Դրական)/Բացասական փոխարժեքային տարբերություն	1,220	-	(8,481)	(2)
Այլ	1,203	-	(1,816)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	74,868	21	75,719	19

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված		Սեփական կապիտալում ճանաչված	
	2007			2008
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	2,066	(61)	-	2,005
Առևտրային ներդրումների իրական արժեքների ճշգրտում	-	-	-	-
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	47,384	-	(17,452)	29,932
Համախառն հետաձգված հարկային ակտիվ	49,450	(61)	(17,452)	31,937
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(6,970)	217	-	(6,753)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(6,970)	217	-	(6,753)
Ձուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	42,480	156	(17,452)	25,184

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված		Սեփական կապիտալում ճանաչված	
	2006			2007
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	797	1,269	-	2,066
Առևտրային ներդրումների իրական արժեքների ճշգրտում	1,522	(1,522)	-	-
Կուտակված հարկային վճար	-	-	47,384	47,384
Համախառն հետաձգված հարկային ակտիվ	2,319	(253)	47,384	49,450
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(502)	(6,468)	-	(6,970)
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	(3,224)	-	3,224	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(3,726)	(6,468)	3,224	(6,970)
Ձուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	(1,407)	(6,721)	50,608	42,480

14 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Կանխիկ դրամական միջոցներ	150,732	109,802
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,314,742	852,993
Ընդամենը դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,465,474	962,795
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,465,474	962,795
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ. 15)	1,808,883	3,324,202
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,274,357	4,286,997

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխվող պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված ՀՀ դրամային որոշ միջոցների 8%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 12 % -ի չափով Այլ միջոցները՝ 31.12.08թ. դրությամբ կազմում են 633,546 հազար դրամ (31.12.07թ. դրությամբ՝ 547,252 հազար դրամ): Այլ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

15 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Թղթակցային հաշիվներ	764,961	1,680,574
Ավանդներ բանկերում	1,043,922	1,643,628
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքեր մասին հաշվետվությունում	1,808,883	3,324,202
Վարկեր և ավանդներ	846,673	115,411
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	-	558,630
Այլ հաշիվներ	216,174	5,107,690
	1,062,847	5,781,731
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,871,730	9,105,933

Վարկեր ու ավանդներ հոդվածում ներառված 31.12.08թ. դրությամբ 85,620 հազ. դրամ (2007թ.՝ դրությամբ՝ 37,981 հազար դրամ) գումարը հանդիսանում է երաշխիքային գումարներ միջազգային շուկաներում առևտրային գործարքների համար: 31.12.07թ. դրությամբ 21,295 հազ. դրամը՝ որպես ապահովություն տրամադրված բանկային երաշխիքի համար:

31.12.08թ. դրությամբ 1,043,921 հազ. դրամ գումարը կամ թղթակցային հաշիվների և միջբանկային ավանդների 58%-ը կենտրոնացված է մեկ բանկում (2007թ.՝ 3,220,894 հազար դրամ, կամ 97%-ը):

Այլ հաշիվները ներկայացնում են ռեզիդենտ Բանկի հետ կնքված թվով 1 արտարժույթով կարճաժամկետ ավանդի պայմանագիր, որի դիմաց այլ արտարժույթով միաժամանակ ստացված կարճաժամկետ ավանդը ներառված է 21 ծանոթագրությունում: Այս հաշիվները ներառում են նաև նշված ավանդի գծով հաշվեգրված տոկոսները 83 հազար դրամ գումարով (2007թ.՝ թվով 24 պայմանագրերով տարբեր արտարժույթներով, հաշվեգրված տոկոսները՝ 4,207 հազար դրամ):

31.12.07թ. դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանս. և էկոնոմիկայի նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	559,490	558,630
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գնված արժեթղթեր	-	-	559,490	558,630

Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում:

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վարկեր	6,507,987	3,360,069
Ֆակտորինգ	422,513	137,293
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	-	369,779
Այլ գումարներ	323,566	677,363
	7,254,066	4,544,504
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(97,208)	(34,705)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,156,858	4,509,799

31.12.08թ. դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխատվություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 64,007 հազար դրամ (2007թ.՝ 30,138 հազար դրամ):

31.12.08թ. դրությամբ Բանկի համախառն վարկային պորտֆելի 47%-ը՝ 3,415,760 հազար դրամ ընդհանուր գումարով, տրամադրված է թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց (2007թ.՝ 2,518,385 հազար դրամ կամ 55%՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 61,806 հազար դրամ (2007թ.՝ 25,183 հազար դրամ):

31.12.2008թ. դրությամբ այլ գումարներում ներառված է մինչև մեկ ամիս մարման ժամկետով իրավաբանական անձին տրամադրված 1,055 հազար ԱՄՆ դոլարով ավանդ՝ ներառյալ 5,155 հազար դրամ հաշվեգրված տոկոս (2007թ.՝ 2,221 հազար ԱՄՆ դոլարով երկու ավանդ, 1,522 հազար դրամ հաշվեգրված տոկոսը ներառյալ), որի դիմաց ներգրավվել է 350,000 հազար ՀՀ դրամ (2007թ.՝ 708,000 հազար դրամ) (նշված գումարը ներառված է 22 ծանոթագրությունում):

Վարկերի և փոխատվությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժը ըստ դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Պետական ծեռնար- կություններ	Մասնավոր ծեռնար- կություններ	Ֆիզիկական անձիք	Անհատ ծեռնարկատերեր	2008 Ընդամենը
2008թ. Հունվարի 1 դրությամբ	-	23,798	8,834	2,073	34,705
Տարվա ծախս	-	26,974	20,762	2,653	50,389
Դուրս գրում	-	(1,562)	-	-	(1,562)
Վերադարձ	-	13,676	-	-	13,676
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	62,886	29,596	4,726	97,208
Խմբային արժեզրկում	-	62,886	29,596	4,726	97,208

Հազար ՀՀ դրամ	Պետական ծեռնար- կություններ	Մասնավոր ծեռնար- կություններ	Ֆիզիկական անձիք	Անհատ ծեռնարկատերեր	Ընդամենը
2007թ. Հունվարի 1 դրությամբ	70	21,063	4,069	-	25,202
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	(70)	(15,561)	4,765	2,073	(8,793)
Վերադարձ	-	18,296	-	-	18,296
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	23,798	8,834	2,073	34,705
Խմբային արժեզրկում	-	23,798	8,834	2,073	34,705

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Մասնավոր ծեռնարկություններ	4,749,923	3,055,658
Ֆիզիկական անձիք	2,105,121	1,251,423
Անհատ ծեռնարկատերեր	335,015	207,285
Հաշվեզրկած տոկոսներ	64,007	30,138
	7,254,066	4,544,504
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(97,208)	(34,705)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	7,156,858	4,509,799

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հիփոթեքային	995,121	415,593
Սպառողական	70,037	43,756
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	33,542	-
Այլ	1,006,421	792,074
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	2,105,121	1,251,423

31.12.07թ. դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	348,525	369,779
Ընդամենը գնված արժեթղթեր և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	-	-	348,525	369,779

2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավ ընդունված արժեթղթերից ընդամենը 162,016 հազար դրամ գումարով արժեթղթեր վերագրավադրվել են կամ փոխ են տրվել երրորդ անձնանց, փոխանցմանը հաջորդող 3 ամիսը չգերազանցող ժամկետով:

Վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց իրական արժեքին (տես ծանոթ. 29):

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ վարկային, արժութային, իրացվելիության և տոկոսային ռիսկը բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում:

17 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Գնանշվող ներդրումներ		
Բաժնեմասային արժեթղթեր	11,389	4,538
Այլ երկրների պետական պարտատոմսեր	26,608	44,773
	37,997	49,311
Չգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	19,575	19,575
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	1,580,183	2,081,097
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	27,939
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	775,656	376,705
	2,375,414	2,505,316
Ընդամենը ներդրումներ	2,413,411	2,554,627

Բոլոր պարտքային արժեթղթերը ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

	2008		2007	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	8.62-10.53	2009-2028	6.50-8.15	2008-2020
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	6.50	2008
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր	10.5-11	2009-2011	6.50-6.31	2008-2009
Այլ երկրների պետական պարտատոմսեր	8.25	2010	8,25	2010

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը՝ ՀՀ պետական պարտատոմսեր 7,979,149 հազար դրամ իրական արժեքով (2007թ.՝ 3,667,165 հազար դրամ) և ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսեր 76,182 հազար դրամ իրական արժեքով (2007թ.-ին չի եղել) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (ծանոթ. 25):

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը՝ 623,235 հազար դրամ գումարով գրավադրվել էին այլ բանկից ստացված ժամկետային ավանդի դիմաց (ծանոթ. 21):

18 Հիմնական միջոցներ

	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Համակարգչային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա- միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում	Ընդամենը
ՍԿՋԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ					
Սկզբնական արժեք 2007թ. հունվարի 1 դրությամբ	-	54,987	22,071	15,308	92,366
Ավելացում	-	11,831	-	5,185	17,016
Օտարում	-	-	-	(60)	(60)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	66,818	22,071	20,433	109,322
Ավելացում	245,000	10,326	-	1,899	257,225
Օտարում	-	(244)	-	(47)	(291)
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	245,000	76,900	22,071	22,285	366,256
ԿՈՒՏԱԿԱԾ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ					
2007թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	-	19,564	4,120	4,899	28,583
Հատկացումներ	-	14,576	4,453	3,711	22,740
Օտարում	-	-	-	(39)	(39)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	34,140	8,573	8,571	51,284
Հատկացումներ	-	16,748	4,421	4,106	25,275
Օտարում	-	(182)	-	(13)	(195)
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	50,706	12,994	12,664	76,364
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ					
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	245,000	26,194	9,077	9,621	289,892
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	32,678	13,498	11,862	58,038

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 25,810 հազար դրամ (2007թ.՝ 1,510 հազար դրամ):

Պարտավորություններ կապիտալ ներդրումների գծով

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ Բանկի պարտավորությունները Բանկի նոր շենքի կապիտալ շինարարության գծով կազմում է 238,630 հազար դրամ: Այն նախատեսվում է ավարտել 2009 թ-ի մայիս ամսին:

Ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ներդրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցների գումարը կազմում է 1,851 հազար դրամ (2007թ.՝ 3,791 հազար դրամ): Տվյալ սարքավորումները չեն ամորտիզացվում և դասակարգված են համաձայն իրենց դասերի:

19 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք 2007թ. հունվարի 01 դրությամբ	529	29,282	29,811
Ավելացում	-	3,991	3,991
Արժեզրկում	(529)	-	(529)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	33,273	33,273
Ավելացում	-	25,388	25,388
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	58,661	58,661
ԱՍՈՐՏԻՉԱՑԻԱ			
2007թ. հունվարի 01 –ի դրությամբ	529	3,850	4,379
Մասհանումներ	-	3,314	3,314
Արժեզրկում	(529)	-	(529)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	7,164	7,164
Մասհանումներ	-	3,732	3,732
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	10,896	10,896
ՄԱՑՈՐԴԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔ			
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	47,765	47,765
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	26,109	26,109

20 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	2008	2007
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	61,761	2,702
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	1,057	1,574
Պահեստ	1,647	1,206
Այլ	4,500	4,500
Ընդամենը այլ ակտիվներ	68,965	9,982

21 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ

	2008	2007
ՀՀ ԿԲ հաշիվներ (ռեպո համաձայնագրեր, վարկեր)	8,648,165	2,321,899
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	5,566	151,688
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	9,955	6,720
Ավանդներ բանկերից	200,088	620,548
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	-	1,515,115
Այլ պարտավորություններ	217,500	5,156,691
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,081,274	9,772,661

ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են վարկեր 600,037 հազար դրամ գումարով՝ ստացված «Գերմանա-Հայկական հիմնադրամ»-ի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» վարկային ծրագրի շրջանակներում (2007թ.՝ 169,826 հազար դրամ) և ռեպո համաձայնագրերով վարկեր՝ 8,048,128 հազար դրամ գումարով (2007թ.՝ 2,152,073 հազար դրամ):

Բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից բոլոր ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբեր 2007թ. դրությամբ Բանկը ռեզիդենտ բանկից 775,000 ԱՄՆ դոլարի և 850,000 Եվրոյի չափով ներգրաված ավանդների դիմաց գրավադրել է վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր 623,235 հազար դրամ գումարով (Ծանոթ. 17):

2008թ. ընթացքում Բանկը այլ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրել և միաժամանակ նրանցից ստացել է կարճաժամկետ ավանդներ տարբեր արժույթներով: Նշված գումարները ներառված են այլ պարտավորություններ հոդվածում: Տես ծանոթ. 15:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը ներգրաված վարկերի գծով չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2007թ. նույնպես):

22 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	1,174,556	2,541,034
Ժամկետային ավանդներ	5,359,949	2,352,386
Այլ պարտավորություններ	350,000	708,000
	6,884,505	5,601,420
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	454,572	157,828
Ժամկետային ավանդներ	1,505,863	1,210,099
	1,960,435	1,367,927
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,844,940	6,969,347

Ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց միջոցներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի և երաշխիքների գծով 199,514 հազար դրամ գումարով (2007թ.՝ 135,757 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ Բանկի հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների 65 %-ը (2007թ.՝ 64%-ը) 5,734,239 հազար դրամ գումարով (2007թ.՝ 4,432,095 հազար դրամ) հանդիսանում են առաջին երեք խոշոր (2007թ.՝ չորս) հաճախորդների միջոցները: Տեղեկատվությունը փոխկապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 28 ծանոթագրությունում:

31.12.08թ-ի դրությամբ այլ պարտավորությունները իրենից ներկայացնում է իրավաբանական անձից ներգրավված 350,000 հազար ՀՀ դրամը (2007թ. 708,000 հազար դրամ), որի դիմաց տրամադրվել է 1,038 հազար ԱՄՆ դոլարով ավանդներ (2007թ. 2,221 հազար ԱՄՆ դոլար) (նշված գումարը ներառված է 16 ծանոթագրությունում):

23 Առևտրային պարտավորություններ

Առևտրային պարտավորությունները ձևավորվել են Բանկի կողմից ֆինանսական կազմակերպություններից և ֆիզիկական անձանցից ռեպո համաձայնագրերով գնված պետական պարտատոմսերի վաճառքի արդյունքում, որոնք Բանկը մտադրվել է հետ գնել կարճ ժամանակահատվածում:

24 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վճարվելիք գումարներ	7,942	5,788
Պարտավորություններ հարկերի գծով բացառությամբ շահութահարկի	-	3,545
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	750	1,250
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	10,027	10,253
Այլ	3,624	621
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	22,343	21,457

25 Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2008	2007	2008	2007
Ներդրումային արժեթղթեր (ծանոթ. 17, 21)	8,055,331	3,667,165	8,048,128	3,667,188

26 Սեփական կապիտալ

2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 5,001,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված թվով 8,335 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600 հազար դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի միակ բաժնետեր է հանդիսանում շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքետը:

2008թ. Բանկն ավելացրել է բաժնետիրական կապիտալը 1,251,000 հազար դրամ գումարով:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է ՀՀ դրամով և բաժնետերն իրավունք ունի ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով ստացված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ

չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս, քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

27 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Գեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ Բանկի նկատմամբ չի եղել որևէ դատական հայց: Հետևաբար Բանկի կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն ձևավորվել:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Գեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Չօգտագործված վարկային գծեր	261,150	64,106
Տրամադրված երաշխիքներ	156,940	69,318
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	418,090	133,424

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքել է առևտրային վարձակալության պայմանագիր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Մինչև 1 տարի	16,500	36,000
1-5 տարի	-	102,700
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	16,500	138,700

Ապահովագրություն

Բանկը չունի սխալների կամ բացթողումների հետևանքով առաջացած պարտավորությունների ապահովագրում: Ներկայումս, Հայաստանում առկա չեն պարտավորությունների գծով ապահովագրական ծառայություններ:

Սկսած 2005թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 2,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 1,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սննկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

28 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում միակ բաժնետերը՝ շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաբեաը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	Բաժնետեր և փոխկապակցված անձինք	Ղեկավար անձնակազմ և փոխկապակցված անձինք	Բաժնետեր և փոխկապակցված անձինք	Ղեկավար անձնակազմ և փոխկապակցված անձինք
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	-	35,865	-	22,554
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	188,330	-	180,185
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	(36,702)	-	(166,874)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	-	187,493	-	35,865
Արժեզրկումից պահուստ	-	(2,512)	-	(357)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	-	184,981	-	35,508
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	-	9,742	-	4,498
Պահուստի գծով ծախս	-	2,155	-	132
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	2,810,891	24,753	988,336	25,554
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	16,916,368	1,419,504	8,931,818	996,770
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(13,641,451)	(1,375,219)	(7,109,263)	(997,571)
Ավանդներ 31 դեկտեմբերի դրությամբ	6,085,808	69,038	2,810,891	24,753
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	210,588	-	83,616	1,238
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ	122	-	17,313	-
Տարվա ընթացքում մուտքեր	1,250,485	-	1,222,597	-
Տարվա ընթացքում ելքեր	(206,686)	-	(1,239,788)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	1,043,921	-	122	-
Տոկոսային եկամուտ	4,384	-	-	-
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ	8,075	-	8,259	-
Տարվա ընթացքում մուտքեր	6,121,996	-	-	-
Տարվա ընթացքում ելքեր	(6,126,609)	-	(184)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	3,462	-	8,075	-
Տոկոսային ծախսեր	472	-	-	-
Տրված երաշխիքներ	30,673	-	30,422	500
Երաշխիքներից եկամուտ	307	-	304	5
<i>Եկամուտներ և ծախսեր</i>				
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	104	1,292	431	608
Այլ եկամուտ	-	-	360	60

Ղեկավար անձնակազմին և փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 15 տարիների ընթացքում և դրանց միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 9% (2007թ.՝ 14%):

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները ներառում են աշխատավարձ և պարգևավճարներ.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	246,978	162,322
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	15,612	10,782
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	262,590	173,104

29 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,465,474	2,465,474	962,795	962,795
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,871,730	2,871,730	9,105,933	9,105,933
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,156,858	7,156,858	4,509,799	4,509,799
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,081,274	9,081,274	9,722,661	9,722,661
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,844,940	8,844,940	6,969,347	6,969,347

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող

գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են տրամադրված վարկերի տոկոսադրույքներին, հետևաբար դրանց իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին:

Այլ փոխառություններ

Ակտիվ գնանշվող շուկա չունեցող ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով ավանդների և այլ փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են մասնատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով: Հաշվեկշռային արժեքները հիմնականում համընկնում են իրական արժեքների հետ:

30 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ նրա, սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 31.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2008

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ	2,465,474	-	-	2,465,474	-	-	-	2,465,474
Կենտրոնական բանկում	110,496	-	-	110,496	-	-	-	110,496
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,894,503	934,751	15,383	2,844,637	27,093	-	27,093	2,871,730
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	628,825	1,187,443	471,400	2,287,668	4,022,206	846,984	4,869,190	7,156,858
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	247,537	219,733	925,180	1,392,450	761,618	259,343	1,020,961	2,413,411
Ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթեր	8,055,331	-	-	8,055,331	-	-	-	8,055,331
	13,402,166	2,341,927	1,411,963	17,156,056	4,810,917	1,106,327	5,917,244	23,073,300
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15,521	8,484,357	18,296	8,518,174	120,643	442,457	563,100	9,081,274
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,630,140	606,565	3,984,447	6,221,152	2,623,788	-	2,623,788	8,844,940
	1,645,661	9,090,922	4,002,743	14,739,326	2,744,431	442,457	3,186,888	17,926,214
Զուտ դիրք	11,756,506	(6,748,995)	(2,590,780)	2,416,730	2,066,486	663,870	2,730,356	5,147,086
Կուտակված ճեղքվածք	11,756,506	5,007,510	2,416,730		4,483,216	5,147,086		

Հազար ՀՀ դրամ

2007

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրագում ար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	962,795	-	-	962,795	-	-	-	962,795
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,597,418	440,133	25,141	9,062,692	43,241	-	43,241	9,105,933
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	553,918	563,839	621,754	1,739,511	2,429,612	340,676	2,770,288	4,509,799
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	72,528	72,733	380,523	525,784	1,466,947	561,896	2,028,843	2,554,627
Ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթեր	3,667,165	-	-	3,667,165	-	-	-	3,667,165
	<u>13,853,824</u>	<u>1,076,705</u>	<u>1,027,418</u>	<u>15,957,947</u>	<u>3,939,800</u>	<u>902,572</u>	<u>4,842,372</u>	<u>20,800,319</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,923,338	458,343	223,480	9,605,161	74,535	92,965	167,500	9,772,661
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	3,018,223	365,959	509,460	3,893,642	3,075,705	-	3,075,705	6,969,347
Առևտրային պարտավորություններ	177,974	-	-	177,974	-	-	-	177,974
	<u>12,119,535</u>	<u>824,302</u>	<u>732,940</u>	<u>13,676,777</u>	<u>3,150,240</u>	<u>92,965</u>	<u>3,243,205</u>	<u>16,919,982</u>
	<u>1,734,289</u>	<u>252,403</u>	<u>294,478</u>	<u>2,281,170</u>	<u>789,560</u>	<u>809,607</u>	<u>1,599,167</u>	<u>3,880,337</u>
Զուտ դիրք								
Կուտակված ճեղքվածք	<u>1,734,289</u>	<u>1,986,692</u>	<u>2,281,170</u>		<u>3,070,730</u>	<u>3,880,337</u>		

31 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից ըստ Բանկի խորհրդի հաստատած քաղաքականության: Ռիսկերի կառավարման բաժինը ախտորոշում, գնահատում և հեջավորում է ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Բանկի Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Որպես ապահովում ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար:

Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

31.1 Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի խորհրդին և յուրաքանչյուր միավորի ղեկավարին:

31.1.1 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց երաշխիքի կամ այլ վարկային ապահովման

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2008 և 2007թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկի ենթարկվելու վատագույն տարբերակը՝ առանց ապահովվածությունը հաշվի առնելու: Հաշվեկշռային ակտիվների համար վարկային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային գուտ արժեքների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	Համախառն առավելագույն ռիսկի Ծանոթ. 31-ի դրությամբ	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14	2,314,742	852,993
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	2,871,730	9,105,933
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16	7,156,858	4,509,799
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	2,413,411	2,554,627
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	25	8,055,331	3,667,165
ԸՆդամենը		22,812,072	20,690,517
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ	27	418,090	133,424
ԸՆդամենը վարկային ռիսկ		23,230,162	20,823,941

Երբ ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով, վերևում ներկայացված գումարները ցույց են տալիս ընթացիկ ռիսկը, բայց ոչ առավելագույնը, որը կարող է առաջանալ ապագայում իրական արժեքների փոփոխություններից:

31.1.2 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,314,742	-	-	2,314,742
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,008,086	133,969	729,675	2,871,730
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,118,152	6,538	32,168	7,156,858
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	2,375,414	26,608	11,389	2,413,411
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	8,055,331	-	-	8,055,331
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,871,725	167,115	773,232	22,812,072
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,262,010	3,351,003	3,077,504	20,690,517

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ արդյունաբերության ճյուղերի:

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Շինարարություն	Էներգետիկա	Սպառողական ոլորտ	Առևտուր	Այլ	Ընդամենը
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,314,742	-	-	-	-	-	-	2,314,742
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,871,730	-	-	-	-	-	-	2,871,730
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	1,189,348	113,457	702,663	1,141,466	2,096,009	1,913,915	7,156,858
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,737,674	411,161	-	-	-	264,576	-	2,413,411
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	7,979,149	-	-	-	-	76,182	-	8,055,331
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	14,903,295	1,600,509	113,457	702,663	1,141,466	2,436,767	1,913,915	22,812,072
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,804,818	1,136,658	188,136	402,566	453,419	1,668,878	1,036,844	20,690,517

31.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի խորհրդի կողմից:

Վարկային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշներ՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P’s և Moody’s Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա խորհուրդը վերջինիս համար բացառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և գապողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը գապելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի գապման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և այլ հիմնական միջոցներ,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Անշարժ գույք	5,993,443	2,884,138
Շարժական գույք	33,465	364,255
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	439,794	181,428
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	219,064	8,336
Դրամական միջոցներ	90,169	110,835
Այլ	414,124	965,374
Հաշվեգրված տոկոսներ	64,007	30,138
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	7,254,066	4,544,504

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների ամունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

31.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկան խատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով, ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Հարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը ըստ հաշվապահական հաշվեկշռի ակտիվների դասերի՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		
Պետական ձեռնարկություններ	-	-
Մասնավոր ձեռնարկություններ	0.3%	0,9%
Ֆիզիկական անձիք	-	-
Անհատ ձեռնարկատերեր	-	-

Վարկային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2008 և 2007թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց հարժեզրկված վարկեր

Բանկը 31.12.08թ. և 31.12.07թ. դրությամբ ժամկետանց վարկեր չի ունեցել:

Վերանայված վարկեր

Բանկը 31.12.08թ. և 31.12.07թ. դրությամբ վերանայված վարկեր չի ունեցել:

31.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների և սթրես թեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիքերի կառավարման միջոցով:

31.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա գուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 31.12.08թ. դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 31.12.08թ. դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

31.12.08թ. դրությամբ Բանկը չի ունեցել տատանվող տոկոսադրույքներով ֆինանսական գործիքներ:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորուստ կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2008

Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Կապիտալի զգայունություն				Ընդամենը
		Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	
ՀՀ դրամ	+1	150	335	7,897	14,099	22,481
ԱՄՆ դոլար	+1	2	5	33	-	40
ՀՀ դրամ	-1	(155)	(340)	(8,268)	(14,173)	(22,936)
ԱՄՆ դոլար	-1	(2)	(5)	(33)	-	(40)

Հազար ՀՀ դրամ

2007

Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Կապիտալի զգայունություն				Ընդամենը
		Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	
ՀՀ դրամ	+1	561	1,272	33,383	22,631	57,846
ԱՄՆ դոլար	+1	-	-	5	36	41
ՀՀ դրամ	-1	567	1,293	34,764	24,406	61,228
ԱՄՆ դոլար	-1	-	-	5	38	43

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական աղբյուրների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների հետ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոփերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխության և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող

բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Չազար 33 դրամ	2008		2007	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցություն մինչև հարկում շահույթի	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցություն մինչև հարկում շահույթի
ԱՄՆ դոլար	+20	(27,383)	+5%	(1,712)
Եվրո	+20	(4,787)	+5%	2,530

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Չազար 33 դրամ	33 դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ 33 ԿԲ-ում	440,396	1,997,443	27,635	2,465,474
Թանկարժեք մետաղներ	110,496	-	-	110,496
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,149,594	1,712,099	10,037	2,871,730
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,192,823	3,964,035	-	7,156,858
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	2,375,414	37,997	-	2,413,411
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	8,055,331	-	-	8,055,331
	15,324,054	7,711,574	37,672	23,073,300
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,863,155	218,119	-	9,081,274
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	1,100,127	7,739,333	5,470	8,844,940
	9,963,282	7,957,452	-	17,926,214
Զուտ դիրք 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,250,282	(135,382)	32,192	5,147,086
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	135,195	282,895	-	418,090
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	14,371,812	3,351,003	3,077,504	20,800,319
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	9,206,476	4,680,546	3,032,960	16,919,982
Զուտ դիրք 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,165,336	(1,329,543)	44,544	3,880,337
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	133,424	-	-	133,424

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության:

31.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես Ծանոթագրություն 14-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես Ծանոթագրություն 30-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2008

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,481,237	-	-	-	600,037	9,081,274
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,163,014	175,940	3,888,890	2,617,116	-	8,844,940
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	10,644,251	175,940	3,888,890	2,617,116	600,037	17,926,214
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	261,150	68,039	50,386	38,515	-	418,090

Հազար ՀՀ դրամ

2007

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	3 - 12 ամիս			5 տարուց ավելի	Ընդամենը
		1 - 3 ամիս	1-5 տարի			
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,923,338	458,343	223,480	74,535	92,965	9,772,661
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	3,018,223	365,959	509,460	3,075,705	-	6,969,347
Առևտրային պարտավորություններ	177,974	-	-	-	-	177,974
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	12,119,535	824,302	732,940	3,150,240	92,965	16,919,982
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	25,155	26,453	10,044	71,772	-	133,424

Բանկի ներգրաված միջոցների կառուցվածքում նկատելի տեսակարար կշիռ ունեն Բանկի հետ կապված անձից ներգրաված ժամկետային ավադները, որը պայմանավորված է ավանդային բազայի աստիճանական ձևավորմամբ: Բանկի ղեկավարությունը վստահ է, որ ֆինանսավորման ներկայիս մակարդակը կպահպանվի տեսանելի ապագայում, և միջոցների վերադարձի դեպքում նա կտեղեկացվի նախապես, ինչը հնարավորություն կտա Բանկին ժամանակին իրացնելու իր իրացվելի միջոցները և վերադարձնելու պարտքը:

32 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազեյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը,

գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Փամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

33 Գեոհաշվեկշռային իրադարձություններ

2009թ. մարտի 3-ին ՀՀ ԿԲ-ն որոշում կայացրեց անցնել դրամի՝ ԱՄՆ դոլլարի և այլ ազատ փոխարկելի արժույթների նկատմամբ լողացող փոխարժեքին: Այս փոփոխությունը ազդել է 2009թ. Բանկի փոխարժեքային ռիսկի և ֆինանսական վիճակի վրա՝ ելնելով այն փաստից, որ Բանկի պարտքերի մեծ մասը արտահայտված են այդ արժույթներով: Տես Բանկի 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փոխարժեքային ռիսկին վերաբերող թիվ 31.2.1 ծանոթագրությունը:

2009թ. ապրիլի 2-ին ձևավորվել էին հետևյալ փոխարժեքները

ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	370.58
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	491.98

Grant Thornton

www.gta.am